



evropský  
sociální  
fond v ČR



EVROPSKÁ UNIE



MINISTERSTVO ŠKOLSTVÍ,  
MLÁDEŽE A TĚLOVÝCHOVY



OP Vzdělávání  
pro konkurenceschopnost

INVESTICE DO ROZVOJE VZDĚLÁVÁNÍ

## Metodický list

### II. světová válka

Téma II. světové války není vymezeno jen 1. zářím 1939 přepadením Polska a 2. zářím 1945 kapitulací Japonska. Minimálně stejně důležité, ne-li důležitější je znát a ovládat nejen průběh a výsledek, ale hlavně příčiny a důvody a také její důsledky.

Je důležité, aby si žáci uvědomili a osvojili nikoliv vojenské akce, posuny front nebo válečné operace, taktiky a styly jednotlivých velitelů, ale hlavně a především *holou realitu a každodennost*, kterou s sebou válka přinesla. Hlavním cílem je žákům ukázat, co válka ve své skutečnosti znamenala a znamená. Říct jim, že to není přehlídka rychlých stíhaček, účinných bombardérů, úderných tanků či motorizovaných jednotek. Že není důležité rozpoznat spitfiry od messerschmittů či tigry od T-34. Že nemusí a nemají nadšeně sledovat rozsáhlé vojenské operace a obdivovat bombardéry B 29. Daleko podstatnější je vysvětlit, co válka znamenala pro normální lidi, ať už civilisty nebo vojáky. Prostí lidé na venkově a možná ještě více ve městech trpěli po celou dobu války strachem o sebe a své blízké, většinou neměli co jíst, v zimě mrzli, protože nebylo dostatek topiva, nepřetržitě byli vystaveni stresu a obavám, kdy dojde k bombardování, nevěděli, zda a kdy budou zatčeni, protože někdo ze známých je udá a odvezení neznámo kam. Věděli o vypalování vesnic a masových deportacích a vraždách. Je třeba žákům sdělit, že také většina vojáků vykonávala v civilu běžné profese – učitelů, dělníků, listonošů nebo úředníků. Že i vojáci byli jenom lidé z masa a kostí, že i oni měli strach ze smrti. Museli být neustále ve střehu před nepřítelem, na frontě se nemohli v klidu vyspat, v zimě byli většinou velmi špatně oblečení, často jim omrzávaly prsty a jiné části těla, byli hladoví. I kdyby nechtěli bojovat, museli. Kdyby utekli, byly by to dezerce a čekala by je při chytení jistá smrt. Vzdání se nepříteli znamenalo zajatecké tábory a nelidské zacházení.

Zdůrazněte jim, že vojáci nejsou žádní supermani, že trpí stejně jako vy nebo my. Když jsou postřeleni nebo zasaženi střepinou z granátu, že je to bolí a většinou na to při obrovských bolestech mohou umřít.



evropský  
sociální  
fond v ČR



EVROPSKÁ UNIE



MINISTERSTVO ŠKOLSTVÍ,  
MLÁDEŽE A TĚLOVÝCHOVY



OP Vzdělávání  
pro konkurenceschopnost

## INVESTICE DO ROZVOJE VZDĚLÁVÁNÍ

Mluvte o pocitech, které cítí z obrázků, a začněte hned u fotografií v obraze 1- 6. Na nich jsou zobrazeni „normální obyčejní“ lidé a jejich utrpení kvůli válce. Pokuste se je vtáhnout do oněch dnů. Ptejte se jich na ty lidi a jejich osobní život. V obraze 6 leží na zemi padlí vojáci. Můžete se s žáky bavit o tom, zda byli ženatí, jestli měli děti, kde pracovali a jaké měli zaměstnání. Jak se o jejich smrti dozvěděla jejich rodina a zda vůbec.

Na další fotografii jsou vojáci v zimě u ohně. Podle výrazu obličeje by žáci mohli uhádnout, co cítí, jak moc trpí. Zda se nacházejí daleko od domova a jestli se jim podařilo vrátit domů. Zda jim v průběhu tažení neumrzly prsty anebo jestli jim nemusely být amputovány.

Jiná fotografie odhaluje ruiny nějaké budovy nebo jiné stavby, před níž sedí malé děti. Můžete žáky přivést na spekulativní otázky, zda ony děti sedí před svým „domem“, kde můžou být jejich rodiče či prarodiče, co všechno se s nimi mohlo stát a co bude s nimi samotnými dále. Kdo se o ně postará a jak se budou žít, když jim už nikdo z blízkých nežil.

Všechno toto povede k tomu, že už nebudou vidět atomový hřib, trosky, padlé vojáky a děti v táborech, ale *mrtvé, trpícího a zoufalého člověka, děti bez domova, města bez stojících domů a vesnice bez lidí.*



evropský  
sociální  
fond v ČR



EVROPSKÁ UNIE



MINISTERSTVO ŠKOLSTVÍ,  
MLÁDEŽE A TĚLOVÝCHOVY



OP Vzdělávání  
pro konkurenceschopnost

## INVESTICE DO ROZVOJE VZDĚLÁVÁNÍ

### Klíč k úkolům v pracovním listě

#### **1/ Důvody vypuknutí války**

- Hlavním viníkem rozpoutání války byl Hitler a jeho nacistické Německo.
- Němečtí spojenci ze států Osy – Itálie s Mussolinim a Japonsko, které ovládaly vojenské kruhy.
- Stalinova expanzivní politika do Polska, Finska a Pobaltí, ustrašená politika Británie a Francie a netečný přístup USA, které se nechťely vměšovat do evropských a asijských záležitostí.

#### **2/ Negativa války**

Téměř 60 milionů mrtvých, torza rodin, které většinou přišly minimálně o jednoho člena či další blízké osoby, lidé, kteří přišli při náletech o střechu nad hlavou. Koncentrační a vyhlazovací tábory, kde denně docházelo k týrání, mučení a vraždění. Bezpráví, zločiny proti lidskosti, válečné zločiny byly na denním „pořádku“. Z Evropy se stalo jedno velké „mraveniště“ národů, státy bez hranic, bez práva, lidé migrovali během války i po ní, mnoho občanů muselo opustit své domovy bez majetku a přesídlit – a to jen pro svou příslušnost k národu nebo státu.

#### **3) Agresoři a viníci**

„Osa zla“: Německo – Berlín, Itálie – Řím, Japonsko – Tokio

spojenci: Slovensko – Bratislava, Maďarsko – Budapešť, Bulharsko -Sofie, Rumunsko – Bukurešť, Chorvatsko - Záhřeb, Finsko – Helsinky

V srpnu 1939 překvapil Hitler nejen západ, ale i Stalina. Po ČSR se zaměřil na Polsko. I tady žily miliony Němců a rovněž Polsko bylo, podle nacistů, země, která neměla po I. světové válce vůbec existovat, stejně jako náš stát. Hitler chtěl na Polsko zaútočit, ale obával se reakce SSSR. Proto se s ním dohodl a podepsal s ním smlouvu o neútočení s tajným dodatkem. Nechte žáky ten text přečíst a ukažte na všechna nebezpečí této dohody pro demokratický svět. Můžete také vysvětlit, co symbolizují dobové kritiky. Po tomto a takto podepsaném paktu, se ocitla Evropa ve vážném nebezpečí.



evropský  
sociální  
fond v ČR



EVROPSKÁ UNIE



MINISTERSTVO ŠKOLSTVÍ,  
MLÁDEŽE A TĚLOVÝCHOVY



OP Vzdělávání  
pro konkurenceschopnost

## INVESTICE DO ROZVOJE VZDĚLÁVÁNÍ

### Smlouva o neútočení mezi Německem a SSSR z 23. srpna 1939

#### Článek I

Obě vysoké smluvní strany se zavazují upustit od jakéhokoliv násilného aktu, od jakékoli válečné akce, od vzájemného napadení, které by provedly buď samy, anebo ve spojení s jinými silami.

#### Článek II

V případě, že by se jedna z Vysokých smluvních stran stala objektem válečného aktu ze strany třetí síly, neposkytne druhá Vysoká smluvní strana žádným způsobem pomoc této třetí síle.

#### Článek III

Vlády obou Vysokých smluvních stran budou v budoucnosti udržovat stálý vzájemný kontakt za účelem konzultace, umožňující výměnu informací o problémech týkajících se společných zájmů.

#### Článek IV

Žádná z vysokých smluvních stran se nezúčastní jakéhokoliv spolčování sil, jež by přímo, či nepřímo bylo namířeno proti druhé straně.

#### Článek V

Jestliže by v těch či oněch otázkách vznikly spory či konflikty mezi Vysokými smluvními stranami, budou obě strany své spory či konflikty řešit výhradně přátelskou výměnou názorů, anebo, v případě nutnosti, prostřednictvím povolaných arbitrážních komisí.

#### Článek VI

Tato smlouva se uzavírá na dobu deseti let s tím, že nevypoví-li ji jedna z Vysokých smluvních stran rok před uplynutím této doby, bude platnost automaticky prodloužena o dalších pět let.

#### Článek VII

Tato listina bude ratifikována v nejkratším možném čase. Ratifikační listiny budou vyměněny v Berlíně. Smlouva nabývá platnosti v okamžiku jejího podepsání.

Vyhotoveno ve dvou exemplářích,  
v německém a ruském jazyce.

Moskva, 23. srpna 1939

Zdroj: Pakty Stalina s Hitlerem, Naše vojsko, Praha 1990.

Zdroj: Pakty Stalina s Hitlerem,



SOMEONE IS TAKING SOMEONE FOR A WALK



## Tajný dodatečný protokol

• U příležitosti podepsání smlouvy vedli Hitler se Stalinem přísně důvěrné rozhovory o otázkách hranic jejich daných sfér vlivu ve východní Evropě. Tyto rozhovory vedly k následujícím závěrům:

• 1. V případě nového územního a politického uspořádání oblastí náležejících k baltským státům (k Finsku, Estonsku, Lotyšsku, Litvě) bude severní hranice Litvy tvořit rozhraní mezi sférami vlivu Německa a SSSR. V této souvislosti obě strany uznávají zájem Litvy na území Vilna.

• 2. V případě nového územního a politického uspořádání oblastí náležejících k polskému státu bude rozhraní sfér vlivu mezi Německem a SSSR tvořit zhruba linie řek Narev, Visla a San.

• 3. Pokud se týče jihovýchodní Evropy, zdůraznila sovětská strana svůj zájem na Besarábii. Německá strana potvrdila svůj naprostý politický nezájem o tyto oblasti.

• 4. Tento protokol budou obě strany považovat za přísně tajný.

Naše vojsko, Praha 1990.

### 4) Počátek války

1. 9. 1939, Polsko, SSSR, zaútočí na Polsko a rozdělí si ho
- Karikatura znázorňuje „pakt Molotov – Ribbentrop“ z 23. 8. 1939, kde tito státníci uzavřeli mezi sebou dohodu (smlouvu), která je pro SSSR a Německo vzájemně výhodná. Jsou zde znázorněni, jako ženich a nevěsta i s atributy svých politických ideologií. Komunistická – srp a kladivo, nacistická – hákový kříž.
- Západ reagoval vyhlášením války Německu, ve skutečnosti ale neválčil, pouze vyčkával na německo – francouzských hranicích. Proto se hovoří také o „podivné válce.“



evropský  
sociální  
fond v ČR



EVROPSKÁ UNIE



MINISTERSTVO ŠKOLSTVÍ,  
MLÁDEŽE A TĚLOVÝCHOVY



OP Vzdělávání  
pro konkurenceschopnost

INVESTICE DO ROZVOJE VZDĚLÁVÁNÍ

### **5/ Sovětská agrese**

a/ zakreslit rozšíření Sovětského svazu

b/ rozšíření sovětského území na úkor Polska, pobaltských států a Rumunska a posunutí jeho hranic asi o 150 km více na západ

c/ v obou případech se jednalo o akt nátlaku ze strany silného diktátorského státu a o neoprávněné požadavky na odstoupení části území

### **6/**

Dunquerque – ve Francii, záchrana části francouzské armády a britského expedičního sboru – evakuace do V. Británie

Katyně – v Rusku – masakr polských důstojníků sovětskou tajnou policií – NKVD – na příkaz Stalina

### **7/ Útok na Skandinávii a západní Evropu**

Norsko - 9. dubna 1940 - Norsko poraženo

Belgie – 10. května 1940 – Belgie obsazena

Lucembursko – 10. května 1940 – Lucembursko obsazeno

Nizozemí – 10. května 1940 – Nizozemí poraženo a kapitulovalo

Doplňovačka

Francie – Maginotova linie – blesková válka – 22. června 1941

okupováno – Pétain – kolaborovalo

### **8/ Poznejte osobnost**

Charles de Gaulle

### **9/ Velká Británie, její postoj k Hitlerovi a bitva o Británii**

a) Neville Chamberlain – strach z Hitlera, obava z další války, a tak raději obětovat ČSR, než aby se do války dostala Británie

b) Winston Churchill - rozhodnost a odhodlanost, víru ve vítězství nad Hitlerem, byť budou nutné oběti v boji proti tyranii a za svobodu



evropský  
sociální  
fond v ČR



EVROPSKÁ UNIE



MINISTERSTVO ŠKOLSTVÍ,  
MLÁDEŽE A TĚLOVÝCHOVY



OP Vzdělávání  
pro konkurenceschopnost

INVESTICE DO ROZVOJE VZDĚLÁVÁNÍ

c) Churchill – Chaplin, Verdun, Masaryk, Chamberlain, yperit, Mussolini, bolševici

d) b,c,a,d,d

### **10/ Útok na Balkán a severní Afriku**

Řecko, Egypt, byli poraženi, přijít Němci, Japonci, Tokio, Jugoslávii, Řecko

Válka se Sovětským svazem

Útok na SSSR byl jedním z hlavních klíčových mezníků války. Do června 1941 byl Hitler pánem téměř celé Evropy. Ale nespokojil se s dosaženým úspěchem zahájil vrchol své dobytvačné politiky. Nikdy nepochyboval o tom, že se musí vypořádat s komunismem, a zároveň také potřeboval pro své záměry území (Lebensraum) Sovětského svazu. Stalin byl uchlácholen smlouvou a zprávám o připravovaném útoku nevěřil. Varování britské rozvědky bral na lehkou váhu a prohlašoval, že to je jen imperialistická propaganda, která ho chce s Hitlerem rozeštvát. Z německého útoku byl naprosto v šoku a odmítal tomu věřit. Několik dnů nevycházel, byl sám, a když ho navštívili vysocí sovětsští politici, myslel si, že ho jdou zatknout. Byl naprosto zhroucený, ale brzy se dokázal vzpamatovat a začal znovu vydávat příkazy. Navíc SSSR paradoxně pomohlo, že Stalin nevěřil v německý útok. Rudá armáda neměla totiž na hranicích těžkou vojenskou techniku, a tak ji ve větším počtu nemohli Němci zničit. Dalším významným faktorem, který hrál v Hitlerův neprospěch, byla nepřipravenost na specifické ruské klimatické podmínky.

Upozorněte žáky na podobnost s Napoleonem. Napoleonovo tažení ztroskotalo na „generálovi Zimě a Mrazu“. A to samé se stalo osudné rovněž Hitlerovi. Nejprve v období podzimních dešťů se nedlážděné ruské silnice změnilly v bahnitě, těžko proniknutelné cesty, kde lehce uvízly nejen vojenské boty, ale i automobily a děla. A pak přišla zima, kterou Němci nikdy před tím nezažili. Nafta ve vozidlech zamrzala. Dokonce i tanky měly problémy, aby se rozjely. Nacistický postup se zpomalil a to stačilo Rusům, aby se stačili připravit.



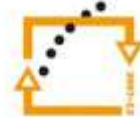
evropský  
sociální  
fond v ČR



EVROPSKÁ UNIE



MINISTERSTVO ŠKOLSTVÍ,  
MLÁDEŽE A TĚLOVÝCHOVY



OP Vzdělávání  
pro konkurenceschopnost

INVESTICE DO ROZVOJE VZDĚLÁVÁNÍ

### **11/ Útok na Sovětský svaz**

útok Německa na SSSR, po německém císaři Fridrichovi I.  
Barbarossovi, 22. 6. 1941,

a) Stalin útok nečekal – RA na něj nebyla připravena

b) Hitler měl spojence – satelity

c) zkušenosti s bleskovou válkou a kvalitnější vyzbrojení

b/ před Moskvou

„počasí“, které postup Němců značně zpomalilo, nový velitel obrany  
Moskvy – maršál Žukov, výzva Stalina k Velké vlastenecké válce a  
zvěrstva páchaná nacisty na „slovanské a židovské podlidi“ sjednotily  
ruský národ proti Hitlerovi

Stalingrad – důležité průmyslové město, které neslo Stalinovo jméno,  
symbol SSSR

1943, Paulusovy (Hitlerovy), 1943, Kurska

postup wehrmachtu definitivně zastaven, Němci v defenzivě

Rudá armáda zahájila postup do Německa, počátek expanze SSSR do  
střední a jihovýchodní Evropy

### **12/ Charakter války**

a vůbec se neohlížel na civilní obyvatelstvo

vyhladit Židy a Romy

hlásal nadřazenost árijské rasy

na Hirošimu a Nagasaki

USA

němečtí chlapci, většinou nezletilí

hebrejské označení pro pohromu, pro holocaust

systematické vyvražďování Židů, pokus o jejich vyhlazení

Davidovou hvězdou, Jude

koncentrační

vyhlazovací

Osvětim, Treblinka, Bergen – Belsen, Majdanek

6 milionů

Himmler, Heydrich, Eichmann





evropský  
sociální  
fond v ČR



EVROPSKÁ UNIE



MINISTERSTVO ŠKOLSTVÍ,  
MLÁDEŽE A TĚLOVÝCHOVY



OP Vzdělávání  
pro konkurenceschopnost

## INVESTICE DO ROZVOJE VZDĚLÁVÁNÍ

Anna Franková – německé děvče, židovského původu, které se ukrývalo se svou rodinou v Nizozemí před nacisty. V této době napsala deník, který se stal jedním z nejčtenějších po válce, válku nepřežila, byla i s rodinou objevena a zemřela v koncentračním táboře

Adolf Eichmann – přední německý nacist, organizoval transporty Židů do vyhlazovacích táborů a aktivně dával rozkazy k jejich vyhlazování, po válce se mu podařilo uprchnout do Argentiny, kde žil do roku 1962, tam ho také vypátrala Mossad a unesla ho do Izraele, kde byl téhož roku popraven

Josef Mengele – německý lékař, příslušník SS, který za války prováděl nelidské experimenty s lidmi, poslal na smrt desetitisíce lidí a vysloužil si přezdívku „anděl smrti“. I jemu se podařilo uprchnout do Latinské Ameriky, kde se skrýval před lovci nacistů až do své smrti v roce 1979

Ukázky:

- 1/ Byli v plynové komoře vyhlazovacího tábora a před smrtí dali najevo pospolitost, jednotu a také to, že zemřou hrdě ve vzpomínkách na svou „víru“.
- 2/ Průměrný člověk, který nepracuje fyzicky namáhavě, by měl přijmout 1800 – 2200 kalorií denně.

Audio ukázka:

- 1/ Vypravěč musel pracovat jako topič v krematoriu v Osvětimi, kopal masové hroby a pohřbíval tam mrtvé vězně.
- 2/ Velitelé i dozorcí v koncentracích se chovali velice krutě, bezcitně a nesmlouvavě, byli to chladní sadisté, kteří bez skrupulí zabíjeli po stovkách nevinné lidi, potěšení jim dělalo nejen fyzické, ale i duševní týraní vězňů.
- 3/ Dělali experimenty na lidech, používali člověka k nelidským „vědeckým“ pokusům.
- 4/ Rozčileně, paradoxně i cynicky, šaty se dají dále využít pro německé hospodářství.

Cíle nacistického Německa a smrtící mašinerie Osvětim-Birkenau prostřednictvím fotografií



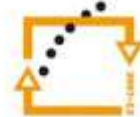
evropský  
sociální  
fond v ČR



EVROPSKÁ UNIE



MINISTERSTVO ŠKOLSTVÍ,  
MLÁDEŽE A TĚLOVÝCHOVY



OP Vzdělávání  
pro konkurenceschopnost

## INVESTICE DO ROZVOJE VZDĚLÁVÁNÍ

### Poslední cesta: Do plynových komor

Fotografie č. 33, Poslední cesta

Fotografie č.34, Židovské ženy a děti před Krematoriem III

Fotografie č.35, Poslední cesta

Fotografie č.36, Poslední cesta

Fotografie č.37, Poslední cesta

Fotografie č.38, Židé v lese před návštěvou „sprch“, v blízkosti krematoria

Fotografie č.39, Židé v lese před poslední cestou do plynových komor

Fotografie č.40, Matky s dětmi v lese před smrtí poblíž krematoria

### Feiser Silberman

Viděli jsme dlouhé okno přes celou délku obrovské stavby, která byla hermeticky uzavřena širokými železnými mřížemi. Za mřížemi vidíme lidi, které za bití a štěkotu psů odvedli před námi. Tito zoufalí lidé pravděpodobně věděli, co je čeká. Beznadějnými výkřiky a srdceryvnými prosbami se dovolávali Boha a volali své blízké... Potom co jsme viděli, jsme už nejmenším nepochybovali, že Osvětim je Peklo.

### Haya Pomeranz

*Narodila se v Kresniku v roce 1910. Do Osvětim-Birkenau přijela z Majdanku. Dále byla poslána do Bad-Achen a Bergen-Belsenu.*

Odebrali matkám děti, všichni sténali, ale nebesa se neotevřela a Bůh nepomohl. Oblaka ronila slzičky, ale nikdo si nevšímal dětského pláče. Odvedli je do plynových komor a do krematoria. Plameny šlehaly do nebe, ale nic se nestalo, protože Bůh a andělé spali.

Poznámka pro učitele:

- Co mají lidé na fotografiích společného? Podle nacistické teorie Židé byli odsouzeni na smrt. Přesto v Osvětimi, která fungovala jako pracovní i vyhlazovací tábor, někteří Židé byli přiděleni k nucené práci. Lidé, které vidíme na fotografiích, jsou neschopni práce – staří lidé, matky s dětmi a mládež. Ženy, které jsou příslibem dalších generací a děti, které reprezentují budoucnost.



evropský  
sociální  
fond v ČR



EVROPSKÁ UNIE



MINISTERSTVO ŠKOLSTVÍ,  
MLÁDEŽE A TĚLOVÝCHOVY



OP Vzdělávání  
pro konkurenceschopnost

## INVESTICE DO ROZVOJE VZDĚLÁVÁNÍ

- Smrt Židů nebyla dokumentována. Neexistují památníky ani hroby, kam by mohli pozůstalí chodit. Židé nejsou pohřbeni podle židovské tradice. Proto je důležitá práce jednotlivých obcí, které připomínají oběti. Jad Vašem shromažďuje jména obětí a dokumentuje osudy těch, kteří byli zavražděni i těch, kteří přežili.

### **13/ Vstup USA do války**

všechny tři věty jsou špatně

USA na začátku obou světových válek neválčily. Teprve v průběhu vstoupily do války a to proti Němcům. Bojovaly po boku SSSR.

prosinec, 41, Pearl Harbor, Japonci, V. Británie, SSSR, Německu, Itálii, Roosevelt

### **14/ Vznik Velké koalice a obrat ve válce**

bitva u Al Alamejnu – porážka Rommela – rozhodující střetnutí v Afr.

bitva u Midway – Jamamotova první prohra – americké vítězství

vylodění na Sicílii a v již. Itálii – konec Mussoliniho vlády – Montgomeryho ofenziva

b. o Guadalcanal – rozhodující b. v Tichomoří – Mac Arthurův triumf

bitva o Moskvu – úspěšná Žukovova obrana – porážka wehrmachtu

Doplňte text:

Normandii, západní Evropy, Rudá, osvobozenecká, Ardenách, Berlín, spáchal, sebevraždu, 8. 5. 1945, atomových bomb, Hirošimu, Nagasaki, 2. 9. 1945

Osobnost: Dwight Eisenhower



evropský  
sociální  
fond v ČR



EVROPSKÁ UNIE



MINISTERSTVO ŠKOLSTVÍ,  
MLÁDEŽE A TĚLOVÝCHOVY



OP Vzdělávání  
pro konkurenceschopnost

## INVESTICE DO ROZVOJE VZDĚLÁVÁNÍ

### **15/ Konec války**

Gottwald, Oskar, Lenin, Beneš, Baarová, Einstein, Wilson, Vlasta

Goebbels

### **16/Výsledek a bilance války**

Události, jak šly chronologicky za sebou:

j, d, e, i, h, k, l, a, b, p, f, n, r, g, c, o, m

Zakroužkované odpovědi:

a/ vítězství spojenců, c/ kapitulací Japonska

c/ 60 milionů lidí

a/ okupováno vítězi, d/ v troskách, bídě a zoufalství

a/ penicilinem, c/ štěpení atomu

Osobnosti:

1b, 2c, 3a, 4h, 5e, 6g, 7d, 8f



evropský  
sociální  
fond v ČR



EVROPSKÁ UNIE



MINISTERSTVO ŠKOLSTVÍ,  
MLÁDEŽE A TĚLOVÝCHOVY



OP Vzdělávání  
pro konkurenceschopnost

INVESTICE DO ROZVOJE VZDĚLÁVÁNÍ